

İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Özlem Güllüoğlu Işık* - Ömer Faruk Koçak**

ÖZET

İnsanın mutluluğuyla ilgili olan ve pozitif psikoloji literatüründe merkezi bir konuma sahip olan yaşam doyumu bir bireyin yaşam kalitesini kendi seçtiği kriterlere göre değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada yaşam doyumu kavramı yerli ve yabancı literatür taranarak incelenmiş; ardından Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri demografik özellikler başta olmak üzere, bölüm farklılıkları, öğrenim türü, coğrafi bölge, mesleki gelecek beklentisi, aile gelir durumu ve barınma durumu değişkenleri bağlamında araştırılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam doyumlarını ölçmek amacıyla Deiner, Emmons, Larsen, Griffin (1985) tarafından geliştirilen "Yaşam Doyumu Ölçeği" (Satisfaction With Life) kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Doyum, yaşam doyumu, iletişim fakültesi öğrencileri

AN INVESTIGATION ON LIFE SATISFACTION OF STUDENTS IN FACULTY OF COMMUNICATION BY DIFFERENT VARIABLES

ABSTRACT

The life satisfaction which has a central position in positive psychology literature and in happiness of human-being is defined as the self-assessment of a person's life quality by self-determined criteria. This study investigated the concept of life satisfaction by reviewing national and international literature and then life satisfaction levels of students in Faculty of Communication at Erciyes University researched in terms of especially demographic features, department differences, type of education, geographical region, professional future expectancy, family income condition and housing situation. Satisfaction with Life Scale which was developed by Deiner, Emmons, Larsen, Griffin (1985) was used to assess the life satisfaction of students in the research group.

Keywords: Satisfaction, life satisfaction, students in faculty of communication

GİRİŞ

Mutluluk, tarih boyunca insanlığın peşinde koştuğu ve çeşitli yollarla elde etmek istediği en önemli olgu olarak mitolojiye, felsefeye, edebiyata ve hemen her türlü sanat dalına doğrudan ya da dolaylı olarak konu olmuştur. Mutluluğu ve bireyin mutluluğa nasıl ulaşacağını tanımlama ve formülleştirme çabaları ise insan dav-

* Yrd. Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi

** Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi

ranışı ve ruh sağlığı ile ilgili alanlarda yer alan çeşitli araştırma ve kuramlarda kendini göstermektedir (Sahranç 2007: 1).

Bireyin mutluluğuna, iyi olma haline, yaşam doyumuna ilişkin ilk sistemli düşünceler ve kuramlar Yunan felsefesinin altın çağı olarak kabul edilen dönemde tartışılmaya başlanmıştır (Diener 1994, aktaran Şimşek 2011: 17). Antik Yunanistan' da kökeni Aristippus'a (M.Ö. 435-366) kadar uzanan ve amacı acıyı minimize, hazzı maksimize etmek olan hedonizm öğretisi ile kökeni Aristoteles'e (M.Ö. 384-322) kadar uzanan ve temel ahlaki sorumluluklarımızın yaşadığımız hazları maksimize ettiği fikrine dayanan eudaimonism (Peterson ve ark. 2005: 25-26) yer aldığı iki felsefi görüş mutluluğu tanımlama adına öne sürülen görüşlerden ilklere aittir.

Günümüzde ise mutluluğu ele alan bilim dalı temeli 1998' de Amerikan Psikoloji Derneği Başkan'ı Seligman'ın yaptığı başkanlık konuşmasına dayanan pozitif psikolojidir. Pozitif psikolojinin amacı insan hayatındaki kötü şeyleri düzeltmek, aynı zamanda bireylerin güçlü yanlarının ve olumlu özelliklerinin geliştirilmesini sağlamaktır (Seligman ve Csikszentmihalyi 2000: 5). Konuya ilişkin geçmişten günümüze çok sayıda araştırma yapılmış ve yaşamın temeli olan "bireyin" yaşadığı haz temel sorunsallardan biri olarak kabul edilmiştir. Çünkü "mutluluk" ve "doyum" kavramları hem özel hayatta hem de örgütsel yaşamda karşımıza çıkmakta; çalışmalar "daha mutlu çalışan" sorunsalına ilişkin önerilerde bulunma gayesiyle yola çıkmaktadır. Dolayısıyla yaşam doyumunu kavramı literatürde kendine yer edinerek, araştırmacıların farklı sahalarda çalışma yapmalarına imkan tanıyan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

1. YAŞAM DOYUMU KAVRAMINA YÖNELİK GENEL ÇERÇEVE

Pozitif psikolojinin önemli yapı taşlarından biri olan ve bilişsel ve yargısal bir süreci ifade eden yaşam doyumunu (Diener ve ark. 1985: 71) bir kişinin kendi hayatını yine kendi tarafından seçilen ölçütlere göre değerlendirmesidir (Schimmack ve ark. 2002: 582). Bu tanım insanların kendi yaşam koşullarını inceleyebilecekleri, bu koşulların önemini tartabilecekleri ve kendi yaşamlarını memnun olmak ve memnun olmamak arasında değişen bir ölçekte değerlendirebilecekleri anlamına gelmektedir (Nel 2012: 16). Diğer bir tanıma göre ise yaşam doyumunu; bireyin kendi yaşamına ilişkin öznel ve bilişsel değerlendirmesidir (Diener ve ark. 1985: 71). Yaşam doyumunu kavramı sıklıkla bireyin yaşamını duyuşsal ve bilişsel değerlendirmesi (Diener 1999: 63) olarak tanımlamakta olan öznel iyi olma kavramının altındaki bilişsel bileşen olarak incelenmektedir.

Yaşam doyumunu hayatın birçok yönünden etkilenmektedir. Yaşam alanı olarak adlandırılan bu yönler genel hatlarıyla iki kategoride sınıflandırılır. 1) mikro-sosyal yaşam alanları (yada bireysel yaşam koşulları) örneğin, işiyle alakalı durumlar, öznel sağlık durumları, evlilik durumları, finansal durumlar, 2) makro-

sosyal yaşam alanları (yada toplumsal koşullar) örneğin, hükümet performansı, politik demokrasi, sağlık olanakları, ve ekonomik eşitlik (Frijns 2010: 3). Öte yandan Campbell ve arkadaşlarına göre ise (1976), yaşam doyumu beş alanı içine alır: Sağlık, maddi iyi oluş, samimiyet, verimlilik, duygusal iyi oluş. Bunlara ek olarak, Cummins (1991) toplum içinde yer ve emniyet alanlarını da eklemiştir (Garretto 2000: 9-10).

Neugarten (1961), yaşam doyumunu belirlemek için beş ölçüt ileri sürmektedir. Buna göre yaşam doyumu yüksek olan kişilerin:

1. Günlük yaşamdaki etkinliklerden zevk alması,
2. Yaşamının bir anlam taşıması, yaşamıyla ilgili amaçlarının olması ve geçmiş yaşamının sorumluluğunu kabul etmesi,
3. Yaşamı boyunca öngördüğü amaçlara ulaştığı inancına sahip olması,
4. Olumlu bir "ben" imgesine sahip olması ve zayıflıkları ne olursa olsun, kendini değerli bir varlık olarak kabul edebilmesi,
5. Yaşama karşı genelde iyimser bir tutum içinde olması beklenmektedir (Ümmet 2012: 55).

Yabancı literatürde üniversite öğrencilerinin ve gençlerin yaşam doyumuyla ilgili günümüze kadar birçok çalışma yapılmıştır. Türkçe literatürde ise bu çalışmalar yabancı literatüre oranla daha azdır.

Konuya ilişkin yabancı literatürde yapılan çalışmalar arasında Katar üniversitesinde yapılan araştırma örnek verilebilir. 319 öğrenci üzerinde yapılan bu çalışmada kadın öğrencilerin yaşam doyumunun erkek öğrencilere göre önemli oranda yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucuna göre kadın öğrencilerin yaşam doyumu ortalama 5.14 (7' li Likert ölçeği) iken, erkek öğrencilerin yaşam doyumu 4.64'tür. Yine aynı araştırmanın verilerine göre öğrencilerin yaşlarına göre yaşam doyumlarının farklılaşmadığı anlaşılmıştır (Al-Attayah ve Nasser 2013: 6-7). Schimmack ve arkadaşlarının (2004) üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırmanın bulgularında dışadönüklük ve duygusal dengesizliğin (nevrotizm) yaşam doyumunun önemli belirleyicileri olduğu izlenmiştir. Dahası, duygusal dengesizlik sinir, kaygı, depresyon gibi alt ölçeklerinin tamamıyla yaşam doyumu arasında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ancak dışadönüklük özelliğinin alt ölçeklerinin hepsi yaşam doyumuyla tutarlı bir şekilde ilişkili çıkmamıştır. Sadece samimiyet, girişkenlik ve pozitif duygular tutarlı olarak yaşam doyumuyla ilişkili çıkmıştır. Depresyon yaşam doyumuyla en fazla ilişkili duygusal dengesizliğin alt ölçeği iken, pozitif duygular ise yaşam doyumuyla en ilişkili olan dışadönüklük alt ölçeğidir (Schimmack ve ark. 2004: 1063).

Öğrenciler üzerinde yapılan benzer bir çalışmada McKnight ve arkadaşlarının (2002) araştırmasıdır. Çalışmadan elde edilen verilere göre yaşam doyumu dış-dönüklükle pozitif yönde bir ilişkiye sahipken, duygusal dengesizlik ve stresli yaşam koşullarıyla negatif yönde bir ilişkiye sahiptir. Öz saygı ile yaşam doyumunun pozitif ve tutarlı ilişkide olduğu ise Diener ve Diener' in(1995) 13.118 öğrenci üzerinde yaptıkları araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır. Mahanta, Aggarwal' ın Delhi Üniversitesi yüksek lisans öğrencileri üzerinde algılanan sosyal destek ve yaşam doyumu ilişkisini ölçmek için yaptığı çalışmada öğrencilerin yaşam doyumları ve sosyal destek arasında güçlü bir ilişki bulmuşlardır. Araştırma sonuçlarına göre daha yüksek seviyede sosyal destek gören öğrencilerin daha düşük seviyelerde sosyal destek gören öğrencilere göre daha yüksek yaşam doyumu seviyesine sahip oldukları görülmüştür. Yine araştırmacılara göre sosyal destek örneğinin tavsiye ve teşvik öğrencilerin problemleri çözmesinde ve stresle mücadelelerinde daha aktif rol oynamalarına katkıda bulunmaktadır (Mahanta ve Aggarwal 2013: 1083-1084).

Başka bir çalışmada Vilhjalmsson (1994) ergenler üzerinde yapmış olduğu çalışmada yaşam doyumu ve sağlık, aile ve arkadaş desteği arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Chow 2005 yılında Kanada'da yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu puanlarını birçok değişken açıdan incelemiştir. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin %76.2 si yaşamlarından memnundur. Özellikle aile ilişkileri, yaşam koşulları, yakın arkadaşlarla ilişkiler ve yaşam koşulları öğrencilerin en yüksek seviyede doyum belirttiği alanlar olmuştur. İyi yaşam koşulları, aile ve arkadaşlık ilişkileri ve yaşam doyumu arasındaki ilişki belirgin bir şekilde pozitif çıkmıştır. Šarić ve arkadaşları (2008) tarafından Hırvat üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırma bulgularına göre öğrencilerin %59.1'i yaşamlarından doyum elde etmektedirler (%48.4 - memnun, %10.7 - çok memnun), %24.4 oranında bir öğrenci kitlesi ise yaşamlarından sağladıkları doyum noktasında ne düşük ne de yüksek doyum belirtmişlerdir. Diğer taraftan %15.2'lik bir öğrenci grubunun yaşamlarından memnun olmadığı görülmüştür. Aynı çalışmanın sosyo-demografik değişkenler açısından elde edilen verileri incelendiğinde ailelerinin ekonomik statüsü yüksek olanların yaşam doyumu ekonomik statü olarak orta ve düşük olan öğrencilerin yaşam doyumundan yüksek çıkmıştır. Ayrıca ailevi ekonomik statüsü yüksek ve orta olan öğrencilerin yaşam doyumu ekonomik statüsü düşük olanlarından önemli ölçüde yüksek çıkmıştır. Diğer değişkene göre ise öğrencilerin yaşları ve yaşam doyumları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Öğrencilerin yaşam doyumu aile türü, öğretim görülen bölüm, yaşanılan yerleşim yerinin büyüklüğü açısından farklılık göstermemiştir. Cinsiyet açısından çıkan sonuçlara bakıldığında ise erkeklerin yaşam doyumu kızların yaşam doyumundan yüksek çıkmıştır.

Sastre ve Ferriere (2000) tarafından ergenler üzerinde yaptığı başka bir çalışmada aile ile birlikte yaşamak ve yaşam doyumu arasında pozitif bir ilişki sap-

tanmıştır. Kızlar ve yaşça büyük olan ergenler diğerlerine göre daha yüksek yaşam doyumu belirtmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre yaşam doyumu açıklayan değişkenler: aile yaşamı, fiziksel gelişim, iş ve öz olumlamadır. Huebner ve arkadaşları (Huebner 2002) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu yüksek seviyede yaşam doyumu bildirmişlerdir. Cinsiyet, sınıf ve ırk açısından yaşam doyumunun farklılaşmadığı anlaşılmıştır. Raman (2010) tarafından yapılan tez çalışmasında da üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının akademik hedefler, duygusal ilişkiler, akademik performans, sağlık durumu ve sosyal bağlantılarla pozitif bir ilişki gösterdiği anlaşılmıştır. Çalışmadaki diğer bir sonuca göre din ve yaşam doyumu arasında ilişkiye rastlanmamıştır.

Türkçe literatürde yapılan bazı çalışmalar ise şu şekildedir: Dost'un (2007) öğrencilerin yaşam doyumu düzeylerini cinsiyet, algılanan akademik başarı, algılanan ekonomik durum, algılanan anne-baba tutumu, gelecekte beklenen, dini inanç ve yalnızlık değişkenlerine göre incelediği çalışmasında çıkan sonuçlara göre kızların yaşam doyumu erkeklerin yaşam doyumundan, algılanan akademik başarısı yüksek olan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları, algılanan akademik başarısı orta ve düşük olanların yaşam doyumlarından, algılanan ekonomik durumu yüksek olanların yaşam doyumları ortalaması, algılanan ekonomik durumu orta ve düşük olanların yaşam doyumundan; algılanan ekonomik durumu orta olan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları ise algılanan ekonomik durumu düşük olanların yaşam doyumlarından anlamlı olarak daha yüksek olduğu, gelecekte tüm beklentilerinin gerçekleşeceğine inanan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları, gelecekte bazı beklentilerinin gerçekleşeceğine inanan ve hiçbir beklentisinin gerçekleşeceğine inanmayanların yaşam doyumlarından, yalnızlık düzeyi düşük olan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları, yalnızlık düzeyi yüksek olan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarından anlamlı olarak daha yüksek çıkmıştır. Özgür ve arkadaşları(2010) tarafından yapılan araştırmada ise evde kalan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu yurttan kalan öğrencilerin yaşam doyumundan anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Bu çalışmalara ek olarak Çivitçi ve arkadaşları (2009) anne-babası boşanmış ve boşanmamış olan ergenlerde yalnızlık ve yaşam doyumu, Kapıkıran ve Yağcı (2012) ergenlerin yalnızlık ve yaşam doyumu, çalgı çalma ve müzik topluluğuna katılmanın aracı ve farklılaştırıcı rolü, Morsünbül (2013) benlik kurgularının ergenlerin yaşam doyumu ve depresyon düzeylerine olan etkisi, Turan (2013) ergenlerde kariyer ve yetenek gelişimi öz yeterliğinin, üstbilişsel farkındalık, yaşam doyumu ve algılanan arkadaş sosyal desteği ile ilişkisi, Ümmet (2012) üniversite öğrencilerinde özgecilik davranışının transaksyonel analiz ego durumları ve yaşam doyumu bağlamında incelenmesi çalışmalarını Türkçe literatüre kazandırmışlardır.

Konuyla ilgili yapmış olduğumuz literatür taramasında üniversite düzeyindeki öğrencilerin yaşam doyumlarının çeşitli değişkenler açısından farklı araştırma-

larda ele alındığı gözlemlenmiştir. Konuyla ilgili -sadece bir kısmına yer verebildiğimiz-yabancı literatürde yapılan çok sayıda araştırma mevcuttur. Türkçe literatürde ise yapılan çalışmalar artış göstermekle birlikte, bahsi geçen bu araştırmaların sayıca yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Bu akademik kaygıdan hareketle ve literatüre katkı sağlama noktasında çalışmanın diğer bölümünde, iletişim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumları cinsiyet, maddi durum, öğrenim görülen bölüm ve öğrenim türü, yaşanan coğrafi bölge, barınma durumu ve mesleki beklentiler gibi çeşitli değişkenler ışığında incelenmeye çalışılacak ve ulaşılan veriler doğrultusunda genelde üniversite öğrencileri özelde ise iletişim fakültesi öğrencilerine dair çıkarımlarda bulunulacaktır. Çalışmada ayrıca gelecek araştırmalara ışık tutması amacıyla birtakım önerilerde bulunulmaya çalışılacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri demografik özellikler başta olmak üzere, bölüm farklılıkları, öğrenim türü, coğrafi bölge, mesleki gelecek beklentisi, aile gelir durumu ve barınma durumu değişkenleri bağlamında incelemektir. Bu amaç kapsamında cevaplanmak üzere aşağıdaki araştırma soruları ve hipotezler geliştirilmiştir.

2.2. Araştırma Soruları ve Hipotezler

Araştırma Sorusu 1: Öğrencilerin genel yaşam doyum düzeyleri nedir?

Araştırma Sorusu 2: Öğrencilerin yaşam doyumları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Hipotez 1: Kız öğrencilerin yaşam doyumu erkek öğrencilere göre yüksektir.

Araştırma Sorusu 3: Öğrencilerin yaşam doyumları ailelerinin (algılanan) maddi duruma göre farklılık göstermekte midir?

Hipotez 2: Maddi durumu iyi olan ailelerin çocuklarının yaşam doyumları, aile geliri düşük olanlara oranla daha yüksektir.

Araştırma Sorusu 4: Öğrencilerin yaşam doyumları yapmış oldukları aylık harcama miktarına göre farklılık göstermekte midir?

Hipotez 3: Aylık harcama miktarı yüksek öğrencilerin yaşam doyumları, harcamaları düşük olmayanlara oranla daha yüksektir.

Araştırma Sorusu 5: Öğrencilerin yaşam doyumları bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 6: Normal öğretim öğrencileri ile ikinci öğretim öğrencilerinin yaşam doyum düzeyleri farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 7: Öğrencilerin yaşam doyumları yaşadıkları şehrin yer aldığı coğrafi bölgeye göre farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 8: Öğrencilerin yaşam doyumları barınma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 9: Öğrencilerin yaşam doyumları mesleki gelecek beklentilerine göre değişmekte midir?

Hipotez 4: Gelecekte mesleki beklentilerinin karşılanacağına inanan öğrencilerin yaşam doyumunu gelecekte mesleki beklentilerinin karşılanacağına inanmayan öğrencilere göre yüksektir.

2.3. Evren ve Örneklem

Araştırmada kullanılan grup iletişim fakültesinin gazetecilik, halkla ilişkiler ve tanıtım ve radyo, televizyon, sinema bölümlerinde öğrenim görmekte olan 121'i erkek 124'ü kadın 245 rastgele seçilmiş olan öğrenci grubundan oluşmaktadır. Öğrencilerin 101'i halkla ilişkiler ve tanıtım, 92 si gazetecilik ve 52 si radyo, televizyon, sinema bölümlerinde öğrenim görmektedirler. Öğrencilerin 102'si normal öğretim olarak eğitim görmekteyken 143 ü ikinci öğretim olarak eğitim görmektedir. Evrenin tamamına ulaşılma ihtimali olduğundan, örneklem seçme yoluna gidilmemiştir.

2.4. Çalışmada Kullanılan Ölçme Araçları

Kişisel Bilgi Anketi: Katılımcıların demografik özelliklerini ve diğer bağımsız değişkenlerini ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan formda deneklere cinsiyet, bölüm, öğrenim türü, yaşanan coğrafi bölge, mesleki gelecek beklentisi, barınma durumu, ailenin aylık gelir durumu ve aylık bireysel harca- ma miktarı sorulmuştur.

Araştırmada Deiner ve arkadaşları (1985) tarafından geliştirilen "Yaşam Doyumu Ölçeği" (Satisfaction With Life) kullanılmıştır. Öznel iyi oluş ve yaşam doyumunu çalışmalarında sıklıkla kullanılan bu ölçeğin Türkçe' ye uyarlaması ise Köker (1991) tarafından yapılmıştır. Ölçekte yaşam doyumunu ölçme amacıyla hazırlanmış beş soru bulunmaktadır. Bu soruların her biri 7' li Likert ölçeğine göre (1- Kesinlikle Katılmıyorum - 7 Kesinlikle katılıyorum) cevaplanmaktadır. Diener ve arkadaşlarının (1985) çalışmasında ölçeğin güvenilirliğini Alpha = .87 olarak, ölçüt bağımlı geçerliği ise .82 olarak tespit edilmiştir. Köker (1991), ise yaptığı çalışmada ölçeğin güvenilirliği 0,85 olarak belirlenmiştir. Ölçeği oluşturan 5 soru

tek faktörde toplanmış olup faktör yükleri 0,63-0,83 arasında değişmektedir. Oluşan tek faktör Yaşam Doyumu değişkenindeki varyansın %52'sini açıklamaktadır

2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verilerin toplanması için bir soru formu hazırlanmıştır. Soru formunda ilk olarak öğrenciye ait bazı demografik özelliklerin tespiti için hazırlanmış sorular bulunmaktadır. Soru formunun ikinci kısmında ise öğrencilerin yaşam doyumlarına ilişkin 5 ifade yer almaktadır.

Çalışmada katılımcıların demografik durumları frekans ve yüzde tabloları ile gösterilmiştir. Yaşam Doyumu Ölçeğinin faktör analizi için Temel Bileşenler Yöntemi (TBA) ve Varimax; güvenirlik analizi için Cronbach's Alpha tekniği kullanılmıştır. Yaşam Doyum düzeyi en düşük, en yüksek, ortalama ve standart sapmadan oluşan betimsel istatistikler ile gösterilmiştir. Yaşam Doyum düzeyinin cinsiyet, öğrenim türü, mesleki gelecek beklentisi değişkenlerine göre karşılaştırması t testi ile; algılanan maddi durum, aylık bireysel harcama, okuduğu bölüm, yaşanan coğrafi bölge, barınma şekli değişkenlerine göre karşılaştırması Tek Yönlü Varyans Analizi ile yapılmış olup, gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemede LSD Post Hoc testi tekniğinden yararlanılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde belirlenen araştırma soruları ve geliştirilen hipotezler, alan araştırması verileri doğrultusunda cevaplanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1. Yaşam Doyumu Ölçeğine Ait Faktör Analizi Sonuçları

	Faktör1
Alfa Değerleri	0,760
Açıklanan Toplam Varyans	0,521
Yaşam Doyumu Ölçeği	Faktör yükleri
9.1. Yaşamım pek çok yönüyle ideallerime yakın.	0,681
9.2. Yaşam koşularım çok iyi.	0,721
9.3. Hayatımdan memnunum.	0,826
9.4. Şimdiye kadar hayatımda sahip olmak istediğim şeyleri elde edebildim.	0,742
9.5. Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.	0,625

3.1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellik		n	%
Cinsiyet	Erkek	121	49,4
	Kadın	124	50,6
Bölüm	Gazetecilik	92	37,6
	Halkla İlişkiler ve Tanıtım	101	41,2
	Radyo, Televizyon, Sinema	52	21,2
Öğrenim şekli	Normal öğretim	102	41,6
	İkinci öğretim	143	58,4
Coğrafi bölge	Marmara Bölgesi	49	20,0
	Ege Bölgesi	22	9,0
	İç Anadolu Bölgesi	103	42,0
	Akdeniz Bölgesi	28	11,4
	Karadeniz Bölgesi	29	11,8
	Doğu Anadolu Bölgesi	6	2,4
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	8	3,3
Barınma şekli	Devlet yurdunda	57	23,3
	Özel yurttta	60	24,5
	Aile/akrabayla birlikte	33	13,5
	Arkadaşlarıyla birlikte	93	38,0
Mesleki beklenti	Mesleki Beklentilerimin Gerçekleşeceğine İnanıyorum	187	76,3
	Mesleki Beklentilerimin Gerçekleşeceğine İnanmıyorum	54	22,0
Ailenin maddi durumu	Çok kötü/Kötü	6	2,4
	Normal	174	71,0
	İyi/Çok iyi	65	26,5
Aylık bireysel harcama	0-200	22	9,0
	200-400	81	33,1
	400-600	84	34,3
	600-800	31	12,7
	800TL ve üzeri	27	11,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 121'i (%49,4) erkek, 124'ü (%50,6) kadındır. Katılımcıların eğitim aldıkları bölüm bazında elde edilen bulgulara bakıldığında, 92'sinin (%37,6) gazetecilik, 101'inin (%41,2) halkla ilişkiler ve tanıtım, 52'sinin (%21,2) ise radyo, televizyon, sinema bölümlerinde eğitim görmekte oldukları; 102'sinin (%41,6) normal, 143'ünün ise (%58,4) ikinci öğretim öğrencisi oldukları görülmektedir. Araştırmanın coğrafi bölgesel bulgularında öğrencilerin 49'u (%20,0) Marmara Bölgesi, 22'si (%9,0) Ege Bölgesi, 103'ü (%42,0) İç Anadolu Bölgesi, 28'i (%11,4) Akdeniz Bölgesi, 29'u (%11,8) Karadeniz Bölgesi, 6'sı (%2,4) Doğu Anadolu Bölgesi, 8'i (%3,3) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Barınma durumu verilerine göre ise öğrencilerin 57'si (%23,3) devlet yurdunda, 60'ı (%24,5) özel yurttan, 33'ü (%13,5) aile/akrabayla birlikte, 93'ü (%38,0) ise arkadaşlarıyla birlikte yaşamaktadır. Öğrencilerin 187'si (%78,0) mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanmakta, 54'ü (%22,0) ise mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanmamaktadır. Ailelerinin maddi durumunu öğrencilerin 6'sı (%2,4) kötü/çok kötü, 174'ü (%71,0) normal, 65'i (%26,5) ise iyi/çok iyi olarak tanımlamaktadır. Öğrencilerin 22'sinin (%26,5) aylık bireysel harcaması 0-200TL arasında, 81'inin (%33,1) 200-400TL arasında, 84'ünün (%34,3) 400-600TL arasında, 31'i (%12,7) 600-800TL arasında, 27'sinin ise (%11,0) 800TL ve üzerindedir.

3.3. Hipotezlerin Test Edilmesi ve Araştırma Soruları

Araştırma Sorusu 1: Öğrencilerin ortalama yaşam doyumu düzeyleri nedir?

Tablo 3. Yaşam Doyum Ölçeği ve Sorularına Ait Betimsel İstatistikler

Değişken	X	SS	Min.	Max.
Yaşamım pek çok yönüyle ideallerime yakın.	4,37	1,68	1	7
Yaşam koşullarım çok iyi.	4,44	1,67	1	7
Hayatımdan memnunum.	5,04	1,69	1	7
Şimdiye kadar hayatımda sahip olmak istediğim şeyleri elde edebildim.	4,56	1,76	1	7
Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim.	3,73	2,10	1	7
Yaşam Doyumu Ölçeği	4,43	1,28		

Öğrencilere Yaşam Doyumu düzeyine ilişkin soruların 5 soruya verdikleri yanıtların likert ölçeğinde en yüksek puanı 7, en düşük puanı 1 olduğu dikkate alınarak puan aralığının 7-1=6 olduğu hesaplanmış ve kategorize düzeyleri için sekme

aralığı $6/7=0,86$ olarak bulunmuştur. Bu durumda ortalama puanlara ait kategoriler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1,00-1,86 = "Kesinlikle katılmıyorum"

1,87-2,71 = "Katılmıyorum"

2,72-3,57 = "Biraz katılmıyorum"

3,58-4,43 = "Ne katılıyorum ne katılmıyorum"

4,44-5,29 = "Biraz katılıyorum"

5,30-6,14 = "Katılıyorum"

6,15-7,00 = "Kesinlikle katılıyorum"

Verilen cevapların betimsel istatistikleri incelendiğinde en düşük öneme sahip maddenin "Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmeydim." ($3,73\pm 2,10$) "Ne katılıyorum ne katılmıyorum" düzeyinde; en yüksek öneme sahip maddenin ise "Hayatımdan memnunum" ($5,04\pm 1,69$) "Biraz katılıyorum" düzeyinde olduğu bulgusu elde edilmiştir.

Yaşam Doyumu ölçeğine ait puan ortalamasının $4,43\pm 1,28$ "Ne katılıyorum ne katılmıyorum" düzeyinde olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu sonuca göre örneklemi oluşturan öğrencilerin yaşam doyumu Diener ve ark. (1985) 4.70, Al-Attayah ve Nasser (2013) 5.14, Pawot ve ark. (1991) 4.9 gibi araştırmaların sonuçlarından elde edilen yaşam doyumu puanlarından düşük çıksa da elde edilen bu ortalama üzerinden öğrencilerin yaşamlarından genel itibarıyla memnun oldukları anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre araştırma sorusu 1 yanıtlanmış; "Öğrencilerin ortalama yaşam doyumu düzeyleri nedir?" sorusu yanıt bulunmuştur.

Araştırma Sorusu 2: Öğrencilerin yaşam doyumu cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Hipotez 1: Kız öğrencilerin yaşam doyumu erkek öğrencilere göre yüksektir.

Tablo 4. Yaşam Doyumunun Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	sd	t	p
Erkek	121	4,27	1,36	243	-1,899	0,059
Kadın	124	4,58	1,19			

Tabloda görüldüğü gibi erkek ve kadın öğrencilerin Yaşam Doymu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($t=-1,899$; $p>0,05$). Diğer bir değişle, öğrencilerin yaşam doymuları cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Yine literatürde yapılan Dost (2007), Keser (2005), Toker (2012) gibi araştırmacıların çalışmalarında kadınların yaşam doymu erkeklerin yaşam doymundan daha yüksek çıkarken, Şarić ve ark. (2008) tarafından yapılan araştırmada erkeklerin yaşam doymu kadınların yaşam doymundan yüksek çıkmıştır. Bergan ve McConatha (2001), Frijins (2010), Giusta ve ark. (2001) tarafından yapılan araştırmalarda ise cinsiyet açısından yaşam doymunda bir farklılık olmadığı verisi elde edilmiştir. Bu farklı sonuçlar ışığında cinsiyetin yaşam doymuyla ilişkisine yönelik araştırmalarda fikir birliğine varılmadığı ve konuyla ilgili bir genellemenin yapılamayacağı sonucuna varılmaktadır.

Elde edilen sonuçlara göre "Öğrencilerin yaşam doymuları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?" sorusu sorgulanmış olup; hipotez 1 '(Kız öğrencilerin yaşam doymu erkek öğrencilere göre yüksektir)' reddedilmiştir.

Araştırma Sorusu 3: Öğrencilerin yaşam doymuları ailelerinin sahip olduğu maddi duruma (algılanan maddi durum) göre farklılık göstermekte midir?

Hipotez 2: Maddi durumu iyi olan ailelerin çocuklarının yaşam doymuları, aile geliri düşük olanlara oranla daha yüksektir.

Tablo 5. Yaşam Doymununun Algılanan Maddi Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Algılanan Maddi Durum	n	$\bar{\chi}$	SS	$F_{(2, 242)}$	p	Farkın Kaynağı (LSD Post Hoc)
A- Kötü/Çok kötü	6	3,97	0,98	4,065	0,018	C>B
B- Normal	174	4,30	1,24			
C- İyi/Çok iyi	65	4,80	1,37			

Algılanan maddi durum değişkenine göre yaşam doymununun karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde, algılanan maddi durum değişkenine göre öğrencilerin yaşam doymu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($F_{(2, 242)}=4,065$; $p<0,05$). Diğer bir ifadeyle, öğrencilerin algıladıkları maddi durum ile yaşam doymu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi sonuçlarına göre ailesinin maddi durumunu iyi/çok iyi olarak algılayan öğrencilerin yaşam doymu düzeyinin ailesinin maddi durumunu "normal" ve "kötü/çok kötü olarak algılayan öğrencilerin yaşam doymu düzeyinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Elde edilen bu sonuç Deaton (2008), Schyns (2002), Kabasakal ve Baş (2013), Toker (2012) gibi araştırmacıların

sonuçlarını desteklemektedir. Diğer araştırmalarda elde edilen benzer sonuçlar ve bu araştırmanın sonucu dikkate alındığı zaman, algılanan maddi imkanların yaşamın birçok boyutunda olduğu gibi, bireylerin yaşam doyumunun da belirleyicilerinden biri olduğunu söylemek mümkündür.

Elde edilen sonuçlara göre "Öğrencilerin yaşam doyumları ailelerinin sahip olduğu maddi duruma (algılanan maddi durum) göre farklılık göstermekte midir?" sorusu sorgulanmış; hipotez 2(Maddi durumu iyi olan ailelerin çocuklarının yaşam doyumları, aile geliri düşük olanlara oranla daha yüksektir)doğrulanmıştır.

Araştırma Sorusu 4:Öğrencilerin yaşam doyumları yapmış oldukları aylık harcama miktarına göre farklılık göstermekte midir?

Hipotez 3: Aylık harcama miktarı yüksek öğrencilerin yaşam doyumları, harcamaları yüksek olmayan öğrencilere oranla daha yüksektir.

Tablo 6. Yaşam Doyumunun Aylık Bireysel Harcama Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Aylık Bireysel Harcama	n	$\bar{\chi}$	SS	$F_{(4, 240)}$	p	Farkın Kaynağı
A- 0-200TL	22	4,00	1,46	2,243	0,065	
B- 200-400TL	81	4,40	1,18			
C- 400-600TL	84	4,47	1,20			
D- 600-800TL	31	4,20	1,45			
E- 800 TL'den fazla	27	4,99	1,37			

Aylık Bireysel Harcama değişkenine göre yaşam doyumunun karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde, aylık bireysel harcama değişkenine göre öğrencilerin yaşam doyumu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($F_{(4, 240)}=2,243$; $p>0,05$). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin aylık bireysel harcama miktarı ile yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ortaya çıkan bu sonuç ile algılanan ekonomik durum ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiden elde edilen sonuç tezatlık göstermektedir.

Bu verilere göre "Öğrencilerin yaşam doyumları yapmış oldukları aylık harcama miktarına göre farklılık göstermekte midir?" sorusu sorgulanmış; hipotez 3 (Aylık harcama miktarı yüksek öğrencilerin yaşam doyumları, harcamaları yüksek olmayanlara oranla daha yüksektir)reddedilmiştir.

Araştırma Sorusu 5: Öğrencilerin yaşam doyumları bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?

Tablo 7. Yaşam Doyumunun Bölüm Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Bölüm	n	$\bar{\chi}$	SS	$F_{(2, 242)}$	p	Farkın Kaynağı (LSD Post Hoc)
A- Gazetecilik	92	4,53	1,31	0,437	0,646	
B- Halkla İlişkiler ve Tanıtım	101	4,36	1,32			
C- Radyo, Sinema, Televizyon	52	4,38	1,18			

Öğrencilerin okudukları bölüm değişkenine göre Yaşam Doyumunun karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde, okudukları bölüm değişkenine göre öğrencilerin yaşam doyumu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($F_{(2, 242)}=0,437$; $p>0,05$). Diğer bir değişle, yaşam doyumu ve öğrenim görülen bölüm arasındaki ilişki anlamlı değildir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç, Šarić ve ark. (2008) tarafından yapılan araştırma verilerini destekler niteliktedir. Diğer bir ifadeyle, öğrencilerin okudukları bölüm ile yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu sonuçlar doğrultusunda araştırma sorusu 5 (Öğrencilerin yaşam doyumları bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?) sorgulanmıştır.

Araştırma Sorusu 6: Normal öğretim öğrencileri ile ikinci öğretim öğrencilerinin yaşam doyumları düzeyleri farklılık göstermekte midir?

Tablo 8. Yaşam Doyumunun Öğrenim Türüne Göre t Testi Sonuçları

Öğrenim Türü	n	$\bar{\chi}$	SS	sd	t	p
Normal öğretim	102	4,43	1,29	243	0,059	0,953
İkinci öğretim	143	4,42	1,29			

Araştırma sonucunda normal ve ikinci öğretim öğrencilerinin yaşam doyum puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır ($t=0,059$; $p>0,05$). Diğer bir değişle, öğrencilerin okulda eğitim gördükleri saatler arasındaki farklılık onların yaşam doyumuna etki eden bir faktör değildir. Bu sonuca göre araştırma sorusu 6 (Normal öğretim öğrencileri ile ikinci öğretim öğrencilerinin yaşam doyumları düzeyleri farklılık göstermekte midir) sorusu sorgulanmıştır.

Araştırma Sorusu 7: Öğrencilerin yaşam doyumları yaşadıkları şehrin yer aldığı coğrafi bölgeye göre farklılık göstermekte midir?

Tablo 9. Yaşam Doyumunun Yaşanılan Coğrafi Bölge Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Coğrafi Bölge	n	$\bar{\chi}$	SS	F _(6, 238)	p	Farkın Kaynağı (LSD Post Hoc)
A- Marmara Bölgesi	49	4,67	1,19	3,828	0,001	A>D, A>G, B>D, C>D, C>G, E>D,
B- Ege Bölgesi	22	4,31	1,44			
C- İç Anadolu Bölgesi	103	4,65	1,17			
D- Akdeniz Bölgesi	28	3,59	1,17			
E- Karadeniz Bölgesi	29	4,43	1,33			
F- Doğu Anadolu Bölgesi	6	4,20	2,04			
G- Güneydoğu Anadolu Bölgesi	8	3,50	1,10			

Yaşanılan coğrafi bölge değişkenine göre Yaşam Doyumunun karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde, yaşanılan coğrafi bölge değişkenine göre öğrencilerin yaşam doyumu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($F_{(6, 238)}=3,828$; $p<0,05$). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin yaşadıkları coğrafi bölge ile yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi sonuçlarına göre ailesi Marmara ve İç Anadolu Bölgesinde yaşayan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyinin Akdeniz bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyinden; Ege Bölgesinde ve Karadeniz Bölgesinde yaşayan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyinin Akdeniz Bölgesinde yaşayan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Hayatın birçok kesitinden farklı düzeylerde etkilenen yaşam doyumunun coğrafik bölgesel dağılımlardan da etkilenmesi dikkate değer bir sonuçtur. Ortaya çıkan farklılıkların sebebi bölgelerdeki sosyal yaşam, kültürel yapı, maddi olanaklar, iklim koşulları vb. gibi etkenler mi, yoksa bölgedeki şehirler bazında farklılardan doğan etkenler mi olduğu yeni çalışmalar için araştırma konusu niteliğindedir.

Bu sonuca göre araştırma sorusu 7 (Öğrencilerin yaşam doyumları yaşadıkları şehrin yer aldığı coğrafi bölgeye göre farklılık göstermekte midir?) sorusu sorgulanmıştır.

Araştırma Sorusu 8: Öğrencilerin yaşam doyumları barınma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

Tablo 10. Yaşam Doyumunun Barınma Şekli Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Tek Yönlü Varyans Analizi)

Barınma Şekli	n	$\bar{\chi}$	SS	F _(3, 239)	p	Farkın Kaynağı (LSD Post Hoc)
A- Devlet yurdunda	57	4,09	1,28	3,549	0,015	B>A, B>D C>A
B- Özel yurтта	60	4,76	1,10			
C- Ailesiyle/Akrabasıyla	33	4,73	1,34			
D-Arkadaşlarıyla birlikte	93	4,31	1,34			

Barınma şekli değişkenine göre Yaşam Doyumunun karşılaştırılmasına ait tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde, barınma şekli değişkenine göre öğrencilerin yaşam doyumu puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($F_{(3, 239)}=3,549$; $p<0,05$). Diğer bir ifadeyle öğrencilerin barınma şekli ile yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Farkın hangi gruplar arasında olduğuna ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi sonuçlarına göre ailesiyle/akrabasıyla birlikte yaşayan öğrencilerin yaşam doyum düzeyinin devlet yurdunda kalan ve arkadaşlarıyla birlikte yaşayan öğrencilerin yaşam doyum düzeyinden; özel yurttan kalan öğrencilerin yaşam doyum düzeyinin devlet yurdunda yaşayan öğrencilerin yaşam doyum düzeyinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu sonuç Sastre ve Ferriere (2000) tarafından yapılan araştırmanın sonucuyla paraleldir. Ayrıca özel yurttan kalan öğrencilerin yaşam doyum düzeyinin devlet yurdunda yaşayan öğrencilerin yaşam doyum düzeyinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında insanların yaşadığı mekânların mutluluklarına etki ettiğini söyleyebiliriz. Devlet yurdu ve öğrenci evlerindeki fiziki koşulların nicelik ve nitelik olarak özel yurt ve aile/akraba evlerine göre yetersiz olması veya özel yaşam alanlarının ortak kullanımı gibi etkenler yaşam doyumunda ortaya çıkan farklılıkların altında yatan sebepler olabilir. Elde edilen sonuçlara göre araştırma sorusu 8 (Öğrencilerin yaşam doyumları barınma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?) sorgulanmıştır.

Araştırma Sorusu 9: Öğrencilerin yaşam doyumları mesleki gelecek beklentilerine göre değişmekte midir?

Hipotez 4: Mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanan öğrencilerin yaşam doyumları mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanmayan öğrencilere göre daha yüksektir.

Tablo 11. Yaşam Doyumunun Mesleki Gelecek Beklentisine Göre t Testi Sonuçları

Mesleki Beklenti	n	$\bar{\chi}$	SS	sd	t	p
Mesleki beklentilerimin gerçekleşeceğine inanıyorum	187	4,55	1,28	239	2,779	0,006
Mesleki beklentilerimin gerçekleşeceğine inanmıyorum	54	4,00	1,28			

Mesleki gelecek beklentisine göre öğrencilerin yaşam doyumu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır ($t=2,779$; $p<0,01$). Mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyi mesleki beklentisinin gerçekleşeceğine inanmayan öğrencilerin yaşam doyumu düzeyinden anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<0,05$). Diğer bir deyişle, üniversite sonrası mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanan öğrencilerin yaşam doyumu, mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanmayan öğrencilerden daha yüksektir. Çıkan sonuçlar ışığında öğrencilerin gelecek kaygılarının onların iyi olma hallerine etki ettiği söylenebilir. Aynı şekilde öğrencilerin okul sonrasında mesleki olarak beklentilerini elde etmesi durumunda, yaşam doyumlarında da tatmin sağlayabilecekleri yorumunu yapabiliriz.

Analiz sonuçlarına göre "Öğrencilerin yaşam doyumları mesleki gelecek beklentilerine göre değişmekte midir?" sorusu sorgulanmış ve hipotez 4 (Mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inan öğrencilerin yaşam doyumları mesleki beklentilerinin gerçekleşeceğine inanmayan öğrencilere göre daha yüksektir) kabul edilmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İnsanların mutluluğu yüzyıllardır ilgi odağı olmuş ve üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış bir kavramdır. Gençlerin hayata atılma süreçlerinin başlangıcı olan üniversite yılları ise sonraki yaşamların şekillenmesinde önemli bir basamaktır. Bireylerin mutluluğuna dair bilişsel değerlendirmesi olarak tanımlanan ve insan yaşamında merkezi konuma sahip kavramlardan biri olan yaşam doyumunun farklı değişkenler açısından incelendiği bu çalışmada iletişim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumlarıyla ilgili cevaplanması amaçlanan sorular geliştirilmiş ve bu sorular yapılan araştırmayla sorgulanarak yanıtları aranmıştır. Sonuçlar öğrencilerin yaşamlarından genel itibarıyla memnun olduklarını göstermektedir. Elde edilen diğer bulgulara göre ise maddi imkânlar, yaşanan coğrafi bölge, barınma durumu ve mesleki beklentilerin gerçekleşme ihtimalinin üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarına anlamlı derecede etki ettiği görülmektedir. Araştırma kapsamında bazı değişkenlerin ise örneğin; cinsiyet, öğrenim görü-

len bölüm, öğrenim türü ve aylık harcama miktarı yaşam doyumuyla anlamlı bir ilişkiye sahip değildir. Elde edilen sonuçlar alan yazındaki sonuçlarla paralellik göstermekle birlikte geliştirilen farklı değişkenlerle de literatüre katkı sağlamıştır. Yapılan araştırma farklı örneklerle yapılacak diğer araştırmalara ışık tutmakla birlikte, elde edilen bazı veriler daha derinlemesine yapılacak olan araştırmalar içinde bir başlangıç sayılabilir. Örneğin, sosyal bilimler, fen bilimleri yada sağlık bilimleri öğrenci yada çalışanları arasındaki farklılık, özel ve kamu üniversitesi farklılığı, akademik personel ve idari personel farklılığı bu çalışmayı zenginleştirecek konu başlıklarından sadece bir kaçıdır.

Sonuç olarak, iç hedef kitlenin “mutlu” olması dış hedef kitleye de yansiyacak ve ağızdan ağıza iletişimin etkinliği doğrultusunda kurum hakkındaki imaja olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Unutulmamalıdır ki, örgütsel yaşamda “memnuniyet içinde başlamaktadır”.

Bu değerlendirmeler ışığında çalışmaya özgü olarak aşağıdaki önerilere yer verilebilir.

- Ekonomik durumu kötü/çok kötü olan öğrencilere maddi olarak sağlanması noktasında destek olunabilir.
- Coğrafi bölgeler açısından yaşam doyumunu seviyelerinde ortaya çıkan farklılıkların nedenleri araştırılabilir.
- Öğrencilerin kalmış oldukları devlet yurtlarındaki barınma ve diğer koşullarda düzenlemeler yapılabilir.
- Üniversite eğitimi sonrası mezunlara iş imkanı sağlama noktasında daha yeni iş sahaları veya iş imkanı sağlayacak yeni yatırımlar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Al-Attayah A and Nasser R (2013) Gender and Age Differences in Life Satisfaction Within A Sex-Segregated Society: Sampling Youth in Qatar, *International Journal of Adolescence and Youth*

Bergan A and McConatha J T (2001) Religiosity and Life Satisfaction, *Activities, Adaptation & Aging*, 24:3, 23-34.

Chow H P H (2005) Life Satisfaction Among University Students in a Canadian Prairie City: a Multivariate Analysis, *Social Indicators Research*, 70: 139–150.

Çivitçi N, Çivitçi A ve Fiyakalı N C (2009) Anne-Babası Boşanmış ve Boşanmamış Olan Ergenlerde Yalnızlık ve Yaşam Doyumu, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9 (2), 493-525.

Diener E, Emmons R A, Larsen R J and Griffin S (1985) The Satisfaction With Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.

Diener E, Lucas R E and Oishi S (1999) Subjective well-being, *The Science of Happiness and Life Satisfaction*.

Diener E, Robert A, Emmons A, Larsen R J and Griffin S (1985) The Satisfaction With Life Scale. *Journal of Personality Assesment*, 49, 71-75.

Dost M T (2007) Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2:22.

Frish M B (2006) *Quality Of Life Therapy: Applying A Life Satisfaction Approach to Positive Psychology And Cognitive Therapy*, New Jersey: John Wiley, Sons.

Garretto F (2000) *Life Satisfaction Homeostasis and The Role of Personality*, Bachelor of Arts/Bachelor of Commerce

Giusta M D, Jewell S L and Kambhampati U S (2011) Gender and Life Satisfaction in the UK, *Feminist Economics*, 17:3, 1-34.

Huebner E S, Drane J W and Valois R F (2000) Levels and Demographic Correlates of Adolescent Life Satisfaction Reports, *School Psychology International*, 21: 281-292.

Kapıkıran Ş ve Yağcı U (2012) Ergenlerin Yalnızlık ve Yaşam Doyumu: Çalgı Çalma ve Müzik Topluluğuna Katılmanın Aracı ve Farklılaştırıcı Rolü, *İlköğretim Online*, 11 (3):738-747.

Keser A (2005) İş Doyumu Ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama, *Çalışma ve Toplum*, 4

Köker S (1991) Normal Ve Sorunlu Ergenlerde Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) AÜ Sos. Bil. Enst.

Mahanta D and Aggarwal M (2013) Effect of Perceived Social Support on Life Satisfaction of University Students, *European Academic Research*, 1(6).

Mcknight C G, Huebner E S and Suldo S M (2002) Relationships Among Stressful Life Events, Temperament, Problem Behavior, and Global Life Satisfaction İn Adolescents. *Psychology in The Schools*, 39: 677-687.

Morsünbül Ü (2013) Benlik Kurgularının Ergenlerin Yaşam Doyumu ve Depresyon Düzeylerine Olan Etkisi, *Klinik Psikiyatri*, 18-26

Nel C (2012) *The Subjective Experience of Well-Being: A Comparison of South African individuals in Earlyand Late Adulthood*, Stellenbosch University.

Özgür G, Gümüş A ve Durdu B (2010) Evde ve Yurtta Kalan Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumu, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi* 2010 (1), 25-32.

Pavot W, Diener E, Colvin C R and Sandvik E (1991). Further validation of the Satisfaction with Life Scale: Evidence for the cross method convergence of well-being measures. *Journal of Personality Assessment*, 5 (7):149-161.

Peterson C, Park N and Seligman, M E P (2005) Orientations to Happiness and Life Satisfaction: The Full Life versus The Empty Life, *Journal Of Happiness Studies*, 6:25-41.

Raman J R (2010) Correlates Of Tertiary Student Life Satisfaction, A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of The Requirements For The Degree of Master Of Applied Psychology, The University of Waikato

Sahranç Ü (2007) Stres Kontrolü, Genel Öz-Yeterlik, Durumluk Kaygı ve Yaşam Doyumuyla İlişkili Bir Akış Modeli, Doktora Tezi, GÜ Eğ. Bil. Enst., Ankara

Šarić Z R, Žganec A B and Šakić M (2008) Life Satisfaction in Adolescents: The Effects Of Perceived Family Economic Status, Self-Esteem And Quality Of Family And Peer Relationships, Institute Of Social Sciences Ivo Pilar.

Sastre M T M and Ferriere G (2000) Family “Decline” and the Subjective Well-Being of Adolescents, *Social Indicators Research*, 49, 69–82.

Schimmack U, Radhakrishnan P, Oishi S, Dzokoto V and Ahadi S (2002) Culture, Personality, and Subjective Well-Being: Integrating Process Models of Life Satisfaction, *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(4): 582–593

Seligman M E P and Csikszentmihalyi M (2000) Positive psychology: An Introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.

Şimşek E (2011) Örgütsel İletişim ve Kişilik Özelliklerinin Yaşam Doyumuna Etkileri, Doktora Tezi, AÜ Sos. Bil. Enst., Eskişehir.

Toker B (2012) Life Satisfaction Among Academicians: An Empirical Study On The Universities, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 47: 190-195 .

Turan M E (2013) Ergenlerde Kariyer Ve Yetenek Gelişimi Özyeterliğinin, Üstbilişsel Farkındalık, Yaşam Doyumu Ve Algılanan Arkadaş Sosyal Desteği İle İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, SÜ Eğ. Bil. Enst., Sakarya.

Ümmet D (2012) Üniversite Öğrencilerinde Özgecilik Davranışının Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Ve Yaşam Doyumu Bağlamında İncelenmesi, Doktora Tezi MÜ Eğ., Bil., Enst., İstanbul

Vilhjalmsson R (1994) Effects Of Social Support On Self-Assessed Health In Adolescence, *Journal of Youth And Adolescence*, 23,437–452